

Jane
Austen

**Értelem
és érzelem**

Lad

Jane Austen: Értelme és érzelme

Jane Austen
Értelem és érzelem
(Részlet)

(Részlet)

Lazi Kft.

Hungarian translation © Barcza Gerda 2009

Hungarian edition © Lazi Könyvkiadó, 2009

Borítókép © RED DOT / EVERETT, 2009

Jane Austen

Értelem és érzelem

Lazi Kft.

www.lazikiado.hu

ISBN: 978-963-267-094-2

Készítette: eKönyv Magyarország Kft.

Első fejezet

A Dashwood család már sok-sok éve Sussexben lakott. Uradalmuk hatalmas volt, kastélyuk Norland Parkban, a birtok közepén magasodott. A család nemzedékek óta tiszteletre méltó életet élt, és kivívta a szomszédság nagyrabecsülését. A birtok utolsó ura agglegény volt, tekintélyes kort ért meg, s hosszú éveken át nővére jelentette számára a társaságot, aki a ház körüli teendőket is ellátta. Ám e nővér halála, mely tíz évvel előzte meg fivéréét, óriási változást idézett elő a kastélyban; hogy veszteségét pótolhassa, a birtok ura családotul házába fogadta unokaöccsét, Mr. Henry Dashwoodot, a norlandi uradalom jog szerinti örökösét, akire minden vagyonát hagyományozni szándékozott. Unokaöccse, annak felesége és gyermekeik társaságában aztán kellemesen teltek az idős úriember napjai. Ragaszkodása irányukban napról napra erősödött. Mr. és Mrs. Dashwood minden kívánságát lesték, s odaadó figyelmük, mely nem érdekből, hanem igazi szívjóságból fakadt, megadott a ház urának minden korát megillető kényelmet; gyermekeik vidámsága pedig még derűsebbé varázsolta napjait.

Mr. Henry Dashwoodnak az előző házasságából egy fia született; a másodikból három leánya. Fia, egy komoly, tiszteletre méltó fiatalember jómódban élt anyja hatalmas örökségének köszönhetően, melynek egyik fele reá szállt, mihelyt elérte a nagykorúságot. Nem sokkal később megkötött házassága révén aztán csak még inkább gyarapodott vagyona, ilyenformán tehát számára nem jelentett olyan sokat a norlandi uradalom öröklése, mint húgainak, hisz a leányok vagyona — azon kívül, amit apjuktól kapnak majd, ha az öröklő a birtokot — bizony rendkívül csekélynek volt mondható. Édesanyjuknak semmije sem volt, édesapjuk pe-

dig csupán évi hétezer fonttal rendelkezett, hisz első felesége vagyonának másik fele is fiára száll majd, neki csak a holtig tartó haszonélvezet maradt.

Amikor az idős úr meghalt, felolvasták végrendeletét, és mint minden végrendelet, ez is ugyanannyi csalódást, mint örömet okozott. Az öregúr nem volt annyira igazságtalan vagy hálátlan, hogy ne unokaöccsére hagyja a birtokot; azonban oly feltételekkel adta neki, melyek az örökség értékét nagyjából a felére csökkentették. Mr. Dashwood inkább felesége és leányai miatt kívánta volna az örökséget, mint maga és fia érdekében; ám a birtok fiára szállt, és fiának fiára, egy négyéves gyermekre, oly módon, hogy Mr. Dashwoodnak nem állt módjában gondoskodni azokról, akik a legdrágábbak voltak számára, s akiknek a legnagyobb szükségük is lett volna erre, mert a birtokot megterhelni és értékes erdeit eladni nem lehetett. Az egész örökséget arra a fiúcskára kötötték le, aki szüleivel időnként ellátogatott a kastélyba, és a két-három éves gyermekek szokásos vonzerejével megnyerte magának nagybátyja szívét: ügyetlenül ejtett kis szavai, akaratossága, pajkossága és lármássága végül elfeledtette azt az értékes figyelmet, mellyel unokahúga és leányai viseltettek az idős úr irányában hosszú éveken át. A birtok ura mindazonáltal nem akart szívtelen lenni, s a három leány iránti szeretete jeleként fejenként ezer fontot hagyott reájuk.

Mr. Dashwood először keserű csalódottságot érzett, azonban derűs, bizakodó természete volt, és érthető módon remélte, hogy sokáig él még, s ha takarékos életmódot folytat, jelentős összeget tehet félre a birtok máris tekintélyes jövedelméből, miközben uradalmát fejlesztheti is. Ám a szerencse, mely oly sokára érkezett, csupán egy esztendőre szegődött mellé. Ennyivel élte ugyanis csak túl Mr. Dashwood a nagybátyját; s mindössze tízezer font maradt özvegyére s leányaira nagybátyja hagyatékával együtt.

Fiát hívták, amint végóráját közeledni látták; Mr. Dashwood egy beteg ember minden erejével sürgetően fia gondjaira bízta mostohaanyját és húgait.

Mr. John Dashwoodot nem áldotta meg az ég olyan mély érzésekkel, mint a család többi tagját; ám egy efféle kérés egy ilyen alkalommal megérintette, s megígérte, minden tőle telhetőt elkövet húgai jólétének érdekében. Édesapja megkönnyebbült e biztosíték hallatán, és John Dashwood aztán kényelmesen végiggondolhatta, valójában mi is az, amit módjában áll megtenni értük.

Nem volt rosszindulatú fiatalember, hacsak rendkívüli ridegsége és önzése nem nevezhető rosszindulatnak; ám általában tiszteletnek örvendett, hisz mindennapos kötelességei teljesítése közepette illendően viselkedett. Ha szeretetreméltóbb nőt vett volna feleségül, talán még nagyobb tisztelet övezte volna; talán még ő maga is szeretetreméltóbb lehetett volna — mert nagyon fiatalon házasodott, és odaadóan rajongott feleségéért. Mrs. John Dashwood azonban valóságos torzképe volt férjének; még nála is garaszkodóbb és önzőbb volt.

Midőn John Dashwood ígéretet tett apjának, azon tűnődött, hogy fejenként ezer fonttal növeli húgai vagyonát. Akkor csakugyan úgy gondolta, hogy meg is teszi. A jelenlegi jövedelmén felül évi négyezer font, valamint az anyai örökség másik felének reménye — mindez jólesően melengette szívét, s bőkezűsége készítette. Igen, ad nekik háromezer fontot: ó, milyen nagylelkű, pompás összeg! Eből húgai gondtalanul megélhetnek majd. Háromezer font! Apró kényelmetlenség árán nélkülözni tudja e tekintélyes summát. Egész álló nap ezen töprengett, aztán még hosszú napokig, és nem érzett bűnbánatot.

Nem sokkal Henry Dashwood temetése után megérkezett Mrs. John Dashwood a gyermekével és cselédségével, anélkül hogy bárminemű értesítést küldött volna anyósának. Senki nem vitathatta, hogy joga van a látogatáshoz — a ház férjére szállt apja halálával —, viselkedése azonban módfelett illetlennek számított,

s Mrs. Dashwood helyében bármelyik asszony, még ha csak egyszerűen gondolkodó lény is, bizony visszatetszőnek találta volna. Ráadásul az özvegy lelkébe oly mélyen beléivódott a kényes becsületérzés és a regényes nagylelkűség, hogy egy effajta sértés — bárkitől származott, bárki szenvedte el — engesztelhetetlen gyűlöletet ébresztett benne. Mrs. John Dashwoodot soha nem kedvelte férje családja; ám eddig nem adódott alkalma, hogy bebizonyítsa, mily kevésbé törődik mások érzéseivel, ha a helyzet úgy kívánja.

Mrs. Dashwoodot oly fájdalmasan érintette ez az udvariatlan viselkedés, oly mélyen megvetette érte menyét, hogy midőn az megérkezett, örökre elhagyta volna a házat, ha legidősebb leánya kérlelése rá nem ébreszti, mennyire nem illő távozási szándéka. Három gyermeke iránti gyöngéd szeretete végül maradásra bírta, s kedvükért elkerülte a viszályt fivérükkel.

Legidősebb leánya, a módfelett értelmes, józan ítélőképességű Elinor, akinek tanácsa ily hatékonynak bizonyult, jóllehet csupán tizenkilenc esztendő volt, anyja bizalmasa lett, s gyakorta sikerült megfélekeznie — mindnyájuk szerencséjére — Mrs. Dashwood lelkes buzgóságát, mely általában meggondolatlan cselekedetekre ragadtatta. Elinor jószívű teremtés volt; természete gyengéd, érzelmei azonban erősek, ám tudta, miként uralkodjék rajtuk: ez oly tudomány volt, melyet édesanyjának még el kellett sajátítania, s melynek egyik húga eltökélten nem lesz birtokában soha.

Marianne, képességeit illetően, sok tekintetben felvette a versenyt nővérével. Érzékeny, értelmes leány volt, de túlradó szenvedélyesség jellemezte: bánatában, örömeiben híján volt a mértékletességnek. Nagylelkűnek, szeretetre méltónak, érdeklődőnek ismerték; mindennek, csak megfontoltnak nem. A hasonlóság anyjával igencsak szembetűnő volt.

Elinor aggódott húga túlzott érzékenysége miatt; Mrs. Dashwood azonban nagyra értékelte és bátorította leányában. Mostani rendkívüli megpróbáltatásuk során

is támogatták egymást. A kínzó lelki fájdalmat, mely kezdetben úrrá lett rajtuk, szántsándékkal újraélesztették, s egyre csak táplálták. Tökéletesen átadták magukat bánatuknak, szüntelen azt keresték, ami saját szerencsétlenségüket nagyobbnak mutatta, és eltökélten elutasítottak mindent, ami a jövőben bármilyen gyógyírt is jelenthetett gyötrelmükre. Elinort is mélyen lesújtották a történetek, ő mégis küzdött, erőlködött. Tanácskozott fivérével, fogadta érkező sógornójét, és illő figyelemben részesítette; mi több, igyekezett édesanyját is hasonló erőfeszítésre serkenteni és elnéző türelemre buzdítani.

Margaret, a másik leánytestvér derűs, jóindulatú teremtes volt; ám mivel jócskán magába szívta Marianne érzelmességét, értelmességéből azonban kevesebbet, tizenhárom esztendősen nyilvánvalóan nyomába sem ért érettebb korú nővéreinek.